

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Віра Іванівна
декана природничо-географічного факультету

Л.П. Міронєць
вересня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична географія материків та океанів

галузь знань: 01 Освіта

спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія)

мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

« 28 » _____ серпня _____ 2020 р.

Голова _____
(Міронєць Л.П., к.пед.н, доцент)

Суми – 2020

Розробник: Данильченко Олена Сергіївна кандидат географічних наук, старший викладач кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 року.

Завідувач кафедри
загальної та регіональної географії

Корнус О. Г., к.г.н., доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання		
Кількість кредитів – 15	бакалавр	Обов'язкова		
		Рік підготовки:		
3-й		4-й		
Семестр				
5-й		6-й	7-й	
Лекції				
30 год.		34 год.	32 год.	
Практичні, семінарські				
-		-	-	
Лабораторні				
30 год.		34 год.	34 год.	
Самостійна робота				
58 год.		80	112 год.	
Консультації:				
2 год.		2 год.	2 год.	
Вид контролю: залік – 5,6 семестри екзамен - 7 семестр				
Загальна кількість годин - 450				

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Фізична географія материків та океанів» полягає у вивченні природи окремих фізико-географічних регіонів, на які диференціюється географічна оболонка Землі, та розкритті причинно-наслідкових зв'язків процесів і явищ (загальних географічних закономірностей), які визначають особливості просторової диференціації останньої. Основне завдання – це детальна характеристика природних особливостей кожного материка і океану, а також окремих його регіонів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

- Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки і соціального життя, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності (**ЗК-1**).
- Здатність критично осмислювати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності (**ЗК-2**).
- Здатність здійснювати аналіз, синтез, оцінювання ситуації та/або завдання з метою виявлення шляхів для розв'язування та випрацювати рішення (**ЗК-5**).
- Здатність використовувати фундаментальні основи різних парадигм природничої та суспільної географії, знання основних географічних теорій та законів, історії розвитку географічних досліджень та ідей для з'ясування географічних особливостей природи Землі, розміщення населення і господарства (**ФК-1**).

- Здатність формулювати, аналізувати та синтезувати рішення наукових проблем на абстрактному рівні шляхом декомпозиції їх на складові із застосування географічних знань, постійно оновлювати та накопичувати власні знання з природничої та суспільної географії (ФК-2).
- Здатність будувати відповідні моделі природних та суспільних географічних явищ, досліджувати їх для отримання нових висновків та поглиблення розуміння особливостей функціонування природних комплексів (ФК-3).
- **Здатність встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між фізико-географічними, економічними і соціальними параметрами розвитку територій (ФК-5).**
- Здатність сприймати новоздобуті знання з природничої та суспільної географії й інтегрувати їх із уже наявними. Здатність зорієнтуватися на рівні спеціаліста в певній вузькій області географії, яка лежить поза межами вибраної спеціалізації (ФК-8).

2. Передумови для вивчення дисципліни

Курс базується на системі знань, отриманих раніше з таких дисциплін, як геологія, загальне землезнавство, геоморфологія, метеорологія та кліматологія, гідрологія, ландшафтознавство та ін. Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка, затвердженого наказом № 420 від 30 вересня 2019 р.

3. Результати навчання за дисципліною

<p>ПРН 8 ПРН 9 ПРН 10 ПРН 20</p>	<p>Визначати знання та розуміння провідних парадигм ґрунтознавства та ландшафтознавства. Застосовувати основні методи ґрунтознавчих та ландшафтознавчих досліджень. Використовувати методи та методологічні прийоми для поглибленого аналізу ландшафтів та ландшафтоформуючих процесів. Проводити самостійну науково-дослідну роботу з ґрунтознавства та ландшафтознавства (ПРН-8).</p> <p>Демонструвати знання теоретичних основ геології. Встановлювати геологічну періодизації Землі та характеристику її етапів. Демонструвати здатності будувати геологічні розрізи та карти. Аналізувати та узагальнювати геологічні процеси та події. Оцінювати зміни навколишнього геологічного середовища під впливом урбанізації та господарської діяльності людини (ПРН-9).</p> <p>Показувати знання та розуміння різноманітних способів і засобів створення картографічного зображення. Планувати, проектувати і укладати тематичні карти. Демонструвати основні графічні прийоми при викреслюванні картографічних творів. Застосовувати різноманітні методи і способи аналізу інформації за картами, картографічними творами у виробничій діяльності. Аналізувати й порівнювати зміст різноманітних картографічних творів (ПРН-10).</p> <p>Показувати знання та розуміння впливу фізико-географічного положення океану, материка, окремих фізико-географічних регіонів (території України) на особливості їх природи; головних рис формування материків, океанів, окремих фізико-географічних регіонів (території України), основних етапів розвитку природи, рельєфу та корисних копалин; кліматичних умов та кліматичного районування. Аналізувати структуру природної зональності в межах глобальних та локальних регіонів. Складати комплексну порівняльну характеристику фізико-географічних країн. Аналізувати схеми галузевих районувань та комплексного фізико-географічного районування території України (ПРН-20).</p>
--	---

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно та послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; при цьому студент не має утруднень з відповіддю на видозмінені завдання, демонструє володіння різноманітними навичками і прийомами роботи з фізичною картою та іншими тематичними картами світу і окремих регіонів; знає основні риси геологічної будови, рельєфу дна, клімату, органічного світу та фізико-географічного районування Світового океану; визначає фізико-географічне положення материків, основні етапи розвитку природи, рельєф та корисні копалини, кліматичні умови та кліматичне районування материків; характеризує внутрішні води всіх материків, ґрунтовий покрив, тваринний світ і рослинність, а також природні зони, особливості фізико-географічного районування материків; здійснює порівняльну фізико-географічну характеристику океанів та фізико-географічних країн, встановлює закономірності в розміщенні основних форм рельєфу та корисних копалин у зв'язку з тектонічною будовою, порівнює кліматичні особливості окремих територій, пояснює причини відмінностей, аналізує основні схеми висотної поясності, виявляє закономірності географічної зональності материків, характерні особливості ґрунтово-рослинного покриву, тваринного світу, ступінь антропогенної зміни;
82-89	виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; при цьому студент має незначні утруднень з відповіддю на видозмінені завдання, правильно застосовує теоретичні географічні знання про природу океанів та материків при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання; при складанні комплексної порівняльної характеристики фізико-географічних країн, або океанів допускається несуттєвих неточностей;
74-81	виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять несуттєві неточності, за вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; при цьому студент має утруднень з відповіддю на видозмінені завдання; складання комплексної порівняльної характеристики фізико-географічних країн, або океанів викликає у студента деякі утруднення, що також характерні при встановленні закономірності географічної зональності материків та аналізу основні схеми висотної поясності;
64-73	виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабке застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач; студент має знання лише основного матеріалу про природу океанів та материків, але не засвоїв його деталей; допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу, а також відчуває утруднення при застосуванні правил, методів, принципів, законів у конкретних ситуаціях; допускає помилки у відповіді, але володіє необхідними знаннями для їх подолання під керівництвом викладача;
60-63	виставляється за слабкі знання навчального матеріалу репродуктивного рівня, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням

	послідовності його викладення за слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач; студент при складанні комплексної порівняльної характеристики фізико-географічних країн, або океанів допускає грубі помилки; встановлення закономірностей географічної зональності материків та аналіз основної схеми висотної поясності викликає у студента значні утруднення;
35-59	виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач;
1-34	оцінка "незадовільно" з обов'язковим повторним вивченням модуля (навчальної дисципліни) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

Розподіл балів Залік 5 семестр

Поточний контроль																							С у м а				
РОЗДІЛ 1							РОЗДІЛ 2							РОЗДІЛ 3													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	KP	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	KP	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	KP	60	100
Поточний контроль																											
1	1	2	2	2		10	1	2	2	2			3	10	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	10		
Контроль самостійної роботи																											
1	1	1	1	1	5		1	1	1	1	5	1	1		1	4	1	2	2	2	1	1	1	4		40	

Залік 6 семестр

Поточний контроль																	Разо м	Загал ьна сума
РОЗДІЛ 6									РОЗДІЛ 7									
T24	T25	T26	T27	T28	T29	T30	T31	T32	KP	T33	T34	T35	T36	T37	T38	KP	60	100
Поточний контроль																		
4	4			4	4	4	4		10	4			4	4	4	10		
Контроль самостійної роботи																	40	
1	1	5	5	1	1	2	2	5		1	5	5	2	2	2			

Екзамен 7 семестр

Поточний контроль																	ПК	Загал ьна сума		
РОЗДІЛ 6									РОЗДІЛ 7											
T39	T40	T41	T42	T43	T44	T45	T46	T47	T48	T49	T50	T51	T52	T53	T54	KP	25	100		
Поточний контроль																				
1	1	1	4	1	4	3	3	3	3	4	4	3	3	1	1	10			50	
Контроль самостійної роботи																			25	
2	2	2	1	2	1	1	2	2			2	2	2	2	2					

Згідно Положення «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка» від 27.04.2020 р., можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем, розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в

цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно переліку компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, контрольні роботи (тести), есе, презентації, індивідуальні завдання.

Індивідуальні завдання

Побудова і аналіз комплексного фізико-географічного профілю Євразії по паралелі чи меридіану (за вибором викладача).

№ варіанту	Паралель (меридіан)	№ варіанту	Паралель (меридіан)
1.	66°33' пн. ш	16.	95° сх. д
2.	60° пн. ш	17.	100° сх. д
3.	55° пн. ш	18.	105° сх. д
4.	50° пн. ш	19.	110° сх. д
5.	45° пн. ш	20.	115° сх. д
6.	40° пн. ш	21.	120° сх. д
7.	35° пн. ш	22.	60° сх. д
8.	30° пн. ш	23.	55° сх. д
9.	25° пн. ш	24.	66°33' пн. ш
10.	45° сх. д	25.	60° пн. ш
11.	65° сх. д	26.	55° пн. ш
12.	70° сх. д	27.	50° пн. ш
13.	75° сх. д	28.	45° пн. ш
14.	85° сх. д	29.	40° пн. ш
15.	90° сх. д	30.	35° пн. ш

Питання для поточного контролю

Контрольна робота № 1 «Світовий океан» (10 балів)

1. Світовий океан – це _____

- на нього припадає _____% поверхні Землі.
2. В класичній перехідній зоні виділяють наступні елементи: _____
 3. В якому океані підводна окраїна материка займає понад 60% загальної площі океану?
а) Тихий б) Атлантичний в) Індійський г) Північно-Льодовитий
 4. В якому океані відсутня перехідна зона?
а) Тихий б) Атлантичний в) Індійський г) Північно-Льодовитий
 5. Назвіть області перехідної зони Атлантичного океану: _____

Контрольна робота № 2 «Євразія. Загальний огляд» (10 балів)

1. Виберіть гірські споруди, які утворилися в результаті герцинського орогенезу: а) Гарц б) Альпи в) Вогези г) Родопи д) Скандинавські гори е) Урал є) Алтай ж) Сіхоте-Алінь з) Тавр и) Тянь-Шань і) Карпати
2. Акумулятивні рівнини приурочені до: а) антекліз б) синекліз в) щитів г) тектонічних прогинів
3. Виберіть місця, де поширена карстова морфоскульптура: а) Скандинавський п-ов б) Середньосибірське плоскогір'я в) Урал г) Балканський п-ов д) плоскогір'я Месета
4. Виберіть із перелічених гір епіплатформенні: а) Альпи б) Карпати в) Рудні гори г) Гіндукуш д) Західні Гати
5. Виберіть баричні центри, які формують циркуляцію повітряних мас влітку над Євразією: а) Ісландський мінімум б) Сибірський максимум в) Алеутський мінімум г) Азорський максимум д) Гавайський максимум

.....

Контрольна робота № 3 «Євразія. Регіональний огляд.» (10 балів)

1. Плоскогір'я в Скандинавських горах називаються: а) нунатаки б) странфлат в) ф'ельди г) гести
2. «Дорога гігантів» - назва ділянки плато, утворена внаслідок морозного вивітрювання та характерна для:
а) плато Путорана б) плато Устюрт в) плато на острові Ірландія г) плато Декан
3. Окультурені марші, характерні для Середньоєвропейської рівнини:
а) гести б) ватти в) берде г) польдери
4. Куестовий рельєф характерний для:
а) Центрального та Чеського масивів б) Полабської рівнини та Рудних горам
в) Паризькому та Тюрінгельському басейнам г) Гарцу та Тюрінгельському лісу
5. Гори Юра відносять до:
а) Герцинської Європи б) Альпійської гірської Європи в) Європейського Середземномор'я

.....

VI семестр

Контрольна робота № 1 «Північна Америка» (10 балів)

1. В наслідок якої епохи складчастості утворилася західна частина Кордільєр?
а) каледонської б) герцинської в) невадійської г) ларамійської д) альпійської
2. Назвіть максимальне зледеніння, яке відбулося в Північній Америці:
а) Небраське б) Канзаське в) Іллінойське г) Вісконське
3. Канадський кристалічний щит в рельєфі відповідає _____
4. Вкажіть причину утворення Ніагарського водоспаду _____
5. Назвіть основний тип морфоструктури Великих рівнин: а) акумулятивні рівнини б) денудаційні цокальні в) денудаційні пластові г) брилово-складчасті

.....

Контрольна робота № 2 «Південна Америка» (10 балів)

1. В які фази складчастості відбулося утворення Анд?
а) каледонська б) байкальська в) герцинська г) кімерійська д) альпійська
2. Назвіть найбільші синеклізи Пд. Америки: _____

3. Хребет Сьєра-Невада-де-Санта-Марта відноситься до: а) Центральних Анд
б) Патагонських в) Північно-Західних г) Перуанських
4. Найбільш широкий відрізок Андійської гірської системи в... а) Карибських Андах
б) Центральних Андах в) Перуанських Андах г) Патагонських Андах
5. Пластові столові плато складені пісковиками: а) меси б) сьєрри в) шапади
.....

Критерії оцінювання: Після кожного розділу проводиться контрольна робота, яка передбачає 20 питань, вірна відповідь на кожне з них вартує 0,5 балів. Таким чином кожна контрольна робота за розділ вартує 10 балів.

Питання до заліку з навчальної дисципліни «Фізична географія материків та океанів» з КУРС V СЕМЕСТР

1. Предмет і задачі курсу ГМО, його місце у системі підготовки вчителя географії.
2. Геологічна будова, рельєф дна Світового океану та закономірне розміщення донних відкладів.
3. Основні риси клімату Світового океану.
 1. Тихий океан. Основні риси геологічної будови і рельєфу дна. Донні відклади і мінеральні ресурси.
 1. Тихий океан. Кліматичні умови і динаміка поверхневих вод. Водні маси і їх властивості. Органічний світ.
 1. Атлантичний океан. Основні риси геологічної будови і рельєфу дна. Донні відклади і мінеральні ресурси.
 1. Атлантичний океан. Кліматичні умови і динаміка поверхневих вод. Водні маси і їх властивості. Органічний світ.
 1. Індійський океан. Основні риси геологічної будови і рельєфу дна. Донні відклади і мінеральні ресурси.
 1. Індійський океан. Кліматичні умови і динаміка поверхневих вод. Водні маси і їх властивості. Органічний світ.
 1. Північний Льодовитий океан. Основні риси геологічної будови і рельєфу дна. Донні відклади і мінеральні ресурси.
 1. Північний Льодовитий океан. Кліматичні умови і динаміка поверхневих вод. Водні маси і їх властивості. Органічний світ.
 1. Фізико-географічне положення Євразії та його вплив на природні відмінності материка. Розміри материка та характер берегової лінії.
 1. Основні геологічні етапи формування території Євразії.
 2. Плейстоценові зледеніння Євразії їх географія і наслідки.
 3. Основні тектонічні структури Євразії та її зв'язок з рельєфом.
 4. Головні типи макрорельєфу Євразії, їх географія.
 1. Основні типи морфоструктур та морфоскульптур Євразії та їх географія.
 1. Клімат Євразії. Оцінка кліматоутворюючих чинників.
 1. Клімат Євразії. Характеристика теплої і холодної сезонів року.
 2. Кліматичне районування Євразії.
 1. Річки Євразії. Джерела живлення та типи водного режиму річок.
 1. Типи і закономірності розміщення озер Євразії.

1. Ґрунтово-рослинний покрив Євразії та закономірності їх поширення.
2. Диференціація природи Євразії за зональним принципом. Природні зони.
3. Фізико-географічне районування Євразії. Поняття субконтинент та фізико-географічна країна.
1. Європейська Арктична острівна країна: комплексна фізико-географічна характеристика.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Ісландської острівної країни.
2. Комплексна фізико-географічна характеристика Феноскандії.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Середньоєвропейської рівнини.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Герцинської Європи.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Британських островів.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Альпійської області.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Карпатської області.
1. Європейське Середземномор'я. Комплексна фізико-географічна характеристика Піренейського півострова.
2. Європейське Середземномор'я. Комплексна фізико-географічна характеристика Апенінського півострова.
3. Європейське Середземномор'я. Комплексна фізико-географічна характеристика Балканського півострова.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Східноєвропейської рівнини.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Уральської гірської країни.
1. Фізико-географічна характеристика Арктичної острівної Азії.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Західно-Сибірської рівнини.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Середнього Сибіру.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Північно-Східного Сибіру.
2. Комплексна фізико-географічна характеристика Байкальської гірської країни.
3. Комплексна фізико-географічна характеристика Алтаю і Саян.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Камчатсько-Курильської країни.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Амуру-Сахалінської країни.
2. Комплексна фізико-географічна характеристика Південно-Східної Азії.
3. Комплексна фізико-географічна характеристика Японських островів.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Казахської складчастої країни.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Туранської низовини.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика гір Середньої Азії.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Центральної рівнинної Азії.
2. Комплексна фізико-географічна характеристика гірської Центральної Азії.
3. Комплексна фізико-географічна характеристика Кавказу.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Передньоазіатських нагір'їв.
2. Комплексна фізико-географічна характеристика Месопотамії.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Аравійського півострова.
2. Комплексна фізико-географічна характеристика Леванту.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Гімалаїв.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Індогоангської низовини.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика півострова Індостан.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика півострова Індокитай.
1. Комплексна фізико-географічна характеристика Малайського архіпелагу.

Питання до екзамену з навчальної дисципліни

«Фізична географія материків та океанів» 4 КУРС VII СЕМЕСТР

1. Пояснити географічне положення, розміри та горизонтальне розчленування Північної Америки та їх вплив на формування материка.

2. Охарактеризувати основні етапи розвитку природи Північної Америки.
3. Пояснити геолого-тектонічну будову Північної Америки. Сучасний і стародавній вулканізм Північної Америки.
4. Охарактеризувати рельєф Північної Америки (орфографія, гіпсометрія).
5. Встановити морфоструктуру і морфоскульптуру Північної Америки.
6. Охарактеризувати клімат Північної Америки (оцінка кліматоутворюючих факторів).
7. Охарактеризувати холодний кліматичний сезон Північної Америки (тиск, циркуляція атмосфери, температура, опади).
8. Охарактеризувати теплий кліматичний сезон Північної Америки (тиск, циркуляція атмосфери, температура повітря, опади).
9. Пояснити кліматичне районування Північної Америки. Характеристика кліматичних поясів. Типи кліматів.
10. Охарактеризувати внутрішні води Північної Америки. (Територіальний розподіл річкового стоку. Водний режим річок. Генетичні типи і поширення озер).
11. Встановити структура географічної зональності Північної Америки.
12. Пояснити фізико-географічне районування Північної Америки. Поділ Північної Америки на субконтиненти і фізико-географічні країни.
13. Здійснити фізико-географічну характеристику Кордильєр.
14. Здійснити фізико-географічну характеристику Мексиканського нагір'я.
15. Здійснити порівняльну характеристику природи Центральних і Великих рівнин.
16. Встановити географічне положення Південної Америки. Розміри і горизонтальне розчленування та їх географічні наслідки.
17. Охарактеризувати історію геологічного розвитку Південноамериканської платформи і геосинклінальної області.
18. Охарактеризувати геолого-тектонічну будову Південної Америки та її вплив на розташування корисних копалин.
19. Пояснити орографію Південної Америки, морфоструктуру і морфоскульптуру материка.
20. Охарактеризувати клімат Південної Америки (оцінка кліматоутворюючих факторів та циркуляція атмосфери за сезонами року).
21. Охарактеризувати клімат Південної Америки (розподіл температури і опадів за сезонами року).
22. Пояснити кліматичне районування Південної Америки. Характеристика кліматичних поясів і областей.
23. Охарактеризувати внутрішні води Південної Америки. Річкова система Амазонки. Сучасне зледеніння Анд.
24. Пояснити структуру географічної зональності Південної Америки.
25. Розкрити фізико-географічне районування Південної Америки. Субконтиненти, фізико-географічні країни і області Південної Америки.
26. Здійснити фізико-географічну характеристику Льянос-Оріноко.
27. Здійснити фізико-географічну характеристику Гвіанського
28. Здійснити фізико-географічну характеристику Амазонії.
29. Здійснити фізико-географічну характеристику Бразильського нагір'я.
30. Здійснити порівняльну фізико-географічну характеристику Пампи і Патагонського плато.
31. Здійснити фізико-географічну характеристику Анд.
32. Пояснити географічне положення, розміри і горизонтальне розчленування Африки та їх географічні наслідки.
33. Розкрити основні етапи геологічного розвитку Африканського материка.
34. Охарактеризувати рельєф Африки (орфографія, гіпсометрія). Морфоструктура та морфоскульптура Африки.
35. Охарактеризувати клімат Африки (циркуляція атмосфери за сезонами року).

36. Охарактеризувати клімат Африки (температурний режим і атмосферні опади, їх територіальний і сезонний розподіл).
37. Охарактеризувати кліматичні пояси і області Африки. Подібність і відмінність кліматичних умов північної і південної частин материка.
38. Охарактеризувати внутрішні води Африки (річковий стік та фактори, що його зумовлюють. Типи режимів річок. Типи озер та закономірності їх поширення).
39. Встановити структуру географічної зональності Африки. Географічні пояси і зони. Висотна поясність ландшафтів.
40. Встановити фізико-географічне районування Африки. Субконтиненти, фізико-географічні країни і області.
41. Здійснити фізико-географічну характеристику Атласької гірської країни.
42. Здійснити фізико-географічну характеристику Сахари.
43. Здійснити фізико-географічну характеристику Судано-Гвінейської країни.
44. Здійснити фізико-географічну характеристику улоговини Конго.
45. Здійснити фізико-географічну характеристику Ефіопсько-Сомалійської країни.
46. Здійснити фізико-географічну характеристику Південно-Африканського плоскогір'я.
47. Здійснити фізико-географічну характеристику Східно-Африканського нагір'я.
48. Встановити географічне положення та основні етапи розвитку природи Австралії.
49. Охарактеризувати тектонічну будову і рельєф Австралії.
50. Охарактеризувати морфоструктуру і морфоскульптуру Австралії.
51. Охарактеризувати клімат Австралії. Характеристика холодного сезону року (тиск, атмосферна циркуляція, температурний режим, опади).
52. Охарактеризувати клімат Австралії. Характеристика теплого сезону року (тиск, атмосферна циркуляція, температурний режим, опади).
53. Охарактеризувати кліматичне районування Австралії. Кліматичні пояси і області. Типи клімату.
54. Встановити особливості гідрографічної мережі Австралії. Стік материка. Типи живлення річок. Підземні води, їх басейни.
55. Встановити структуру географічної зональності Австралії. Географічні пояси і зони. Фізико-географічне районування. Фізико-географічні країни.
56. Здійснити фізико-географічну характеристику Західно-Австралійської плоскогірної країни.
57. Здійснити фізико-географічну характеристику Центральної низовинної країни.
58. Здійснити фізико-географічну характеристику Східно-Австралійської гірської країни.
59. Здійснити фізико-географічну характеристику Океанії. Історико-етнографічні області: Меланезія, Мікронезія, Полінезія.
60. Здійснити комплексну характеристику природи Антарктиди.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Світовий океан. Євразія.

Розділ 1. Світовий океан.

Тема 1. Рельєф дна Світового океану, донні відклади та корисні копалини.

Тема 2. Клімат і водні маси Світового океану.

Тема 3. Тихий океан.

Тема 4. Атлантичний океан.

Тема 5. Індійський океан.

Тема 6. Північно-Льодовитий океан.

Розділ 2. Євразія. Загальний огляд.

Тема 7. Географічне положення Євразії.

Тема 8. Геологічна будова Євразії, історія геологічного розвитку, корисні копалини. Плейстоценові зледеніння.

Тема 9. Рельєф Євразії. Зв'язок рельєфу з геологічною будовою.

Тема 10. Клімат Євразії. Кліматична характеристика, кліматичне районування.

Тема 11. Внутрішні води Євразії. Характеристика гідрологічних об'єктів.

Тема 12. Грунтово-рослинний покрив Євразії. Характеристика ґрунтів і рослинного покриву.

Тема 13. Особливості просторової диференціації природи Євразії. Характеристика природних зон. Фізико-географічне районування.

Розділ 3. Євразія. Регіональний огляд.

Тема 14. Північна Європа: Феноскандія, Ісландія, Арктична острівна країна.

Тема 15. Середня Європа: Герцинська Європа (Британські о-ви. Середньоевропейська рівнина, гори і р-ни Середньої Європи), Альпійська Європа (Альпійська гірська країна, Карпати і Дунайські рівнини).

Тема 16. Східна Європа: Східно-Європейська рівнина, Уральська гірська країна.

Тема 17. Південна Європа (Європейське Середземномор'я): Піренейський півострів, Апеннінський півострів, Балканський півострів.

Тема 18. Північна Азія (Сибір): Арктична острівна Азія, Західно-Сибірська рівнина, Середній Сибір, Північно-Східний Сибір, гори півдня Сибіру (Алтайсько-Саянська гірська країна).

Тема 19. Східна Азія: Камчатсько-Курильська фізико-географічна країна, Амуро-Сахалінська країна, Японські острови, Північно-Східний Китай і п-ів Корея, Східний Китай.

Тема 20. Центральна Азія: Середня Азія (Туранська рівнина, Казахський дрібносопковик), підвищені рівнини Центральної Азії (Гобі, Алашань, Такла-Макан та ін.), гірська Центральна Азія (Паміро-Алтай, Тянь-Шань, Саур і Тар-Багатай, Кунь-Лунь, Хангай, Алтинтаг, Каракорум, Тібет).

Тема 21. Південно-Західна Азія: Кавказ, Передньоазіатське нагір'я (Малоазіатське, Вірменське, Іранське), Месопотамська рівнина, Аравійський півострів, Левант (Азіатське Середземномор'я).

Тема 22. Південна Азія: Гімалаї, Індо-Гангська низовина, п-ів Індостан і о. Шрі-Ланка.

Тема 23. Південно-Східна Азія: Індокитай, Малайський архіпелаг.

Північна Америка. Південна Америка

Розділ 4. Північна Америка

Тема 24. Фізико-географічне положення материка Північна Америка. Формування материка і основні етапи розвитку природи, вплив зледеніння на природні комплекси. Загальні риси будови поверхні. Корисні копалини. Типи морфоструктури та морфоскульптури.

Тема 25. Клімат Північної Америки. Характеристика кліматичних сезонів за окремими елементами. Кліматичне районування. Характеристика кліматичних поясів.

Тема 26. Внутрішні води Північної Америки. Особливості річкової мережі, джерела її живлення, режим стоку. Генетичні типи озер, географічне поширення. Гірське зледеніння. Багаторічна мерзлота.

Тема 27. Особливості розподілу основних типів ґрунтово-рослинного покриву і тварин. Географічні пояси і зони.

Тема 28. Фізико-географічне районування. Поділ на субконтиненти: Американський сектор Арктики, Позакордильєрський Схід, Кордильєрський Захід, Центральна Америка.

Тема 29. Американський сектор Арктики: Гренландія, Канадський Арктичний архіпелаг.

Тема 30. Позакордильєрський Схід: Лаврентійська височина і Лабрадор, Центральні рівнини і область Великих озер, Великі рівнини, Берегові низовини, Аппалачі і приаппалацькі райони.

Тема 31. Кордильєрський Захід: Кордильєри Аляски, Кордильєри Канади, Південні Кордильєри, Мексиканське нагір'я.

Тема 32. Центральна Америка: Перешийок, Острови.

Розділ 5. Південна Америка

Тема 33. Фізико-географічне положення материка Південна Америка. Формування материка і основні етапи розвитку його природи. Головні типи морфоструктур. Корисні копалини.

Тема 34. Особливості формування клімату. Радіаційний режим. Баричні центри, роль пасатної циркуляції. Розподіл температури, тиску, опадів за сезонами. Кліматичне районування. Характеристика кліматичних поясів.

Тема 35. Особливості водної мережі материка. Сумарний стік і його розподіл по материку. Озера. Сучасне зледеніння.

Тема 36. Особливості розподілу і основні типи ґрунтово-рослинного покриву. Структура географічної зональності материка. Географічні пояси і зони.

Тема 37. Регіональний огляд. Субконтинент Позаандійський Схід: Рівнина Оріноко, Гвіанське плоскогір'я і низовина, Амазонія, Бразильське плоскогір'я. Внутрішні рівнини. Патагонське плато, Передкордильєри і Пампинські сьери.

Тема 38. Субконтинент Андійський Захід: Північні Анди, Центральні Анди, Чилійсько-Аргентинські, Південні (Патагонські) Анди.

Африка, Австралія, Океанія, Антарктида

Розділ 6. Африка

Тема 39. Фізико-географічне положення, розміри, конфігурація Африки. Формування материка і основні етапи розвитку природи. Корисні копалини. Основні риси будови поверхні, типи морфоструктур.

Тема 40. Особливості формування клімату у зв'язку з положенням відносно екватора, впливом рельєфу та океанів. Закономірності розподілу температури та опадів. Кліматичні пояси Африки.

Тема 41. Внутрішні води Африки. Річковий стік і фактори, що його зумовлюють. Озера, їх генетичні типи і закономірності поширення.

Тема 42. Особливості географічного поширення ґрунтового-рослинного покриву. Особливості зональності природи материка. Географічні пояси і зони. Фізико-географічне районування.

Тема 43. Північна Африка: Атласька гірська країна, пустеля Сахара, Суданська країна.

Тема 44. Центральна Африка: Північно-Гвінейська височина, улоговина Конго.

Тема 45. Східна Африка: Ефіопське нагір'я і плато Сомалі, Східно-Африканське плоскогір'я.

Тема 46. Південна Африка: Південно-Африканське плоскогір'я, Капські гори, острів Мадагаскар.

Розділ 7. Австралія, Океанія, Антарктида

Тема 47. Фізико-географічне положення, розміри, обриси Австралії. Формування материка і основні етапи розвитку його природи. Корисні копалини, типи морфоструктури та морфо скульптури.

Тема 48. Клімат Австралії. Радіаційний режим і циркуляція атмосфери. Характеристика кліматичних сезонів. Кліматичне районування, типи клімату.

Тема 49. Внутрішні води. Система Муррей-Дарлінг. Озера. Підземні води, їх басейни. Проблема водних ресурсів.

Тема 50. Структурні особливості географічної зональності Австралії. Географічні пояси і зони. Фізико-географічне районування.

Тема 51. Західна Австралія: Західно-Австралійське плоскогір'я, Центральна низовина.

Тема 52. Східна Австралія: Східно-Австралійських гірська країна, острів Тасманія.

Тема 53. Океанія. Острови Тихого океану, їх походження і зв'язок із структурами дна. Основні островні групи і генетичні типи островів. Кліматичні відмінності. Походження органічного світу. Фізико-географічні країни: Меланезія, Мікронезія, Полінезія і Нова Зеландія.

Тема 54. Антарктида. Фізико-географічне положення. Природні особливості материка. Геологічна будова і рельєф корінного ложа. Льодовий покрив, типи льодовиків. Кліматичні особливості Антарктиди. Органічний світ Антарктиди.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	у тому числі											
	У	Л	Л	С	У	Л	Л	С	У	Л	Л	С
с	е	а	а	с	с	е	а	с	с	е	а	с
ь	к	б	м	ь	к	б	м	ь	к	б	м	ь
о	ц	о	о	о	о	ц	о	о	о	ц	о	о
г	і	р	р	р	г	і	р	р	г	і	р	р
о	ї	.	.	.	о	ї	.	.	о	ї	.	.
Розділ 1. Світовий океан.												
Тема 1. Рельєф дна Світового океану, донні відклади та корисні копалини.	5	2	2	1	5	1						4
Тема 2. Клімат і водні маси Світового океану.	5	2	2	1	5	1						4
Тема 3. Тихий океан.	5	2	2	1	5							5
Тема 4. Атлантичний океан.	4	2	1	1	5			1				4
Тема 5. Індійський океан.	5		1	4	5			1				4
Тема 6. Північно-Льодовитий океан.	8			8	1							1
					0							0
Розділ 2. Євразія. Загальний огляд.												
Тема 7. Географічне положення Євразії.	5	1	2	2	5	1						4
Тема 8. Геологічна будова Євразії, історія геологічного розвитку, корисні копалини. Плейстоценові зледеніння.	6	1	1	4	5	1		1				3
Тема 9. Рельєф Євразії. Зв'язок рельєфу з геологічною будовою.	7	2	1	4	5			1				4
Тема 10. Клімат Євразії. Кліматична характеристика, кліматичне районування.	8	2	2	4	5	1						4
Тема 11. Внутрішні води Євразії. Характеристика	5	1		4	5							5

гідрологічних об'єктів.														
Тема 12. Грунтово-рослинний покрив Євразії. Характеристика ґрунтів і рослинного покриву.	5	1				4	5							5
Тема 13. Особливості просторової диференціації природи Євразії. Характеристика природних зон. Фізико-географічне районування.	6	2		2		2	5	1						4
Розділ 3. Євразія. Регіональний огляд.														
Тема 14. Північна Європа: Феноскандія, Ісландія, Арктична острівна країна.	3			1		2	5							5
Тема 15. Середня Європа: Герцинська Європа (Британські о-ви. Середньоевропейська рівнина, гори і рівнини Середньої Європи), Альпійська Європа (Альпійська гірська країна, Карпати і Дунайські рівнини).	7	2		5			6	1						5
Тема 16. Східна Європа: Східно-Європейська рівнина, Уральська гірська країна.	4	2				2	6				2			4
Тема 17. Південна Європа (Європейське Середземномор'я): Піренейський півострів, Апеннінський півострів, Балканський півострів.	4	2				2	6							6
Тема 18. Північна Азія (Сибір): Арктична острівна Азія, Західно-Сибірська рівнина, Середній Сибір, Північно-Східний Сибір, гори півдня Сибіру (Алтайсько-Саянська гірська країна).	6	2		2		2	6	1						5
Тема 19. Східна Азія: Камчатсько-Курильська фізико-географічна країна, Амуру-Сахалінська країна, Японські острови, Північно-Східний Китай і п-ів Корея, Східний Китай.	4	2				2	7							7
Тема 20. Центральна Азія: Середня Азія (Туранська рівнина, Казахський дрібносопковик), підвищені рівнини Центральної Азії (Гобі, Алашань, Такла-Макан та ін.), гірська Центральна Азія (Паміро-Алтай, Тянь-Шань, Саур і Тар-Багатай, Кунь-Лунь, Хангай, Алтинтаг, Каракорум, Тібет).	4	2				2	7				2			5
Тема 21. Південно-Західна Азія: Кавказ, Передньоазіатське нагір'я (Малоазіатське, Вірменське, Іранське), Месопотамська рівнина, Аравійський півострів, Левант (Азіатське Середземномор'я).	4			2		2	8							8
Тема 22. Південна Азія: Гімалаї, Індо-Гангська низовина, п-ів Індостан і о. Шрі-Ланка.	4			2		2	7							7
Тема 23. Південно-Східна Азія: Індокитай, Малайський архіпелаг.	4			2		2	7							7
Усього годин	120	30		30	2	58	135	8			8			119
6- семестр														
Розділ 4. Північна Америка														
Тема 24. Фізико-географічне положення материка Північна Америка. Формування материка і основні етапи розвитку природи, вплив зледеніння на природні комплекси. Загальні риси будови поверхні. Корисні копалини. Типи морфоструктури та морфоскульптури.	8	2		2		4								
Тема 25. Клімат Північної Америки.	9	2		2		5								

7- семестр										
Розділ 6. Африка										
Тема 39. Фізико-географічне положення, розміри, конфігурація Африки. Формування материка і основні етапи розвитку природи. Корисні копалини. Основні риси будови поверхні, типи морфоструктур.	11	2	2		7	12	2			10
Тема 40. Особливості формування клімату у зв'язку з положенням відносно екватора, впливом рельєфу та океанів. Закономірності розподілу температури та опадів. Кліматичні пояси Африки.	11	2	2		7	12		2		10
Тема 41. Внутрішні води Африки. Річковий стік і фактори, що його зумовлюють. Озера, їх генетичні типи і закономірності поширення.	11	2	2		7	10				10
Тема 42. Особливості географічного поширення ґрунтового-рослинного покриву. Особливості зональності природи материка. Географічні пояси і зони. Фізико-географічне районування.	11	2	1	1	7	12	2			10
Тема 43. Північна Африка: Атласька гірська країна, пустеля Сахара, Суданська країна.	10	2	1		7	10				10
Тема 44. Центральна Африка: Північно-Гвінейська височина, улоговина Конго.	13	2	4		7	10				10
Тема 45. Східна Африка: Ефіопське нагір'я і плато Сомалі, Східно-Африканське плоскогір'я.	11	2	2		7	12		2		10
Тема 46. Південна Африка: Південно-Африканське плоскогір'я, Капські гори, острів Мадагаскар.	11	2	2		7	10				10
Розділ 7. Австралія, Океанія, Антарктида										
Тема 47. Фізико-географічне положення, розміри, обриси Австралії. Формування материка і основні етапи розвитку його природи. Корисні копалини, типи морфоструктури та морфо скульптури.	11	2	2		7	12		2		10
Тема 48. Клімат Австралії. Радіаційний режим і циркуляція атмосфери. Характеристика кліматичних сезонів. Кліматичне районування, типи клімату.	11	2	2		7	11	1			10
Тема 49. Внутрішні води. Система Муррей-Дарлінг. Озера. Підземні води, їх басейни. Проблема водних ресурсів.	11	2	2		7	11	1			10
Тема 50. Структурні особливості географічної зональності. Географічні пояси і зони. Фізико-географічне районування.	12	2	2	1	7	10				10
Тема 51. Західна Австралія: Західно-Австралійське плоскогір'я, Центральна низовина.	13	2	4		7	12	2			10
Тема 52. Східна Австралія: Східно-Австралійських гірська країна, острів Тасманія.	11	2	2		7	12		2		10
Тема 53. Океанія. Острови Тихого океану, їх походження і зв'язок із структурами дна. Основні острівні групи і генетичні типи островів. Кліматичні відмінності. Походження органічного світу. Фізико-географічні країни: Меланезія, Мікронезія, Полінезія і Нова Зеландія.	11	2	2		7	12				12
Тема 54. Антарктида. Фізико-географічне положення. Природні особливості материка. Геологічна	11	2	2		7	12				12

будова і рельєф корінного ложа. Льодовий покрив, типи льодовиків. Кліматичні особливості Антарктиди. Органічний світ Антарктиди.													
Усього годин	180	32		34	2	12	180	8		8			164

Теми практичних (семінарських) занять

Виконання практичних робіт даною робочою програмою не передбачено.

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Рельєф дна Світового океану, донні відклади та корисні копалини	2	
2.	Клімат і водні маси Світового океану.	2	
3.	Тихий океан.	2	
4.	Порівняльна фізико-географічна характеристика Атлантичного та Індійського океанів.	2	2
5.	Географічне положення, розміри та горизонтальне розчленування Євразії. Берегова лінія.	2	
6.	Етапи геологічної історії Євразії. Тектонічна будова та її зв'язок із орографією та корисними копалинами. Морфоструктури та морфо скульптури Євразії.	2	2
7.	Клімат Євразії.	2	
8.	Внутрішні води Євразії.		
9.	Ґрунтово-рослинний покрив Євразії. Природні зони.	1	
10.	Фізико-географічне районування Євразії.	1	
11.	Порівняльні фізико-географічна характеристика Феноскандії та Середньоевропейської рівнини.	2	
12.	Комплексна характеристика природи Герцинської Європи	2	
13.	Порівняльна фізико-географічна характеристика Альпійської і Карпатської гірських систем	2	
14.	Закономірності зміни природи Європейського Середземномор'я		
15.	Комплексна характеристика природи Східної Європи.		2
16.	Північна Азія. Порівняльна фізико-географічна характеристика Західного та Середнього Сибіру		
17.	Північна Азія. Порівняльна фізико-географічна характеристика Північно-Східного Сибіру та гір Південного Сибіру	2	
18.	Закономірності зміни природи Східної Азії.		
19.	Фізико-географічна характеристика Південно-Західної Азії	2	2
20.	Порівняльна фізико-географічна характеристика Гімалаїв та Кавказу.	4	
	Усього	30	8
1.	Географічне положення, геологічна будова і рельєф Північної Америки.	2	
2.	Клімат Північної Америки.	2	
3.	Внутрішні води Північної Америки.	2	
4.	Особливості просторової диференціації природи Північної Америки та фізико-географічне районування. Характеристика природних зон.	2	

5.	Порівняльна фізико-географічна характеристика Центральних і Великих рівнин	2	
6.	Комплексна фізико-географічна характеристика Кордильєрського Заходу.	6	
7.	Географічне положення, геологічна будова і рельєф Південної Америки.	2	
8.	Клімат Південної Америки. Кліматична характеристика, кліматичне районування.	2	
9.	Внутрішні води Південної Америки. Характеристика річкової системи, озера за походженням, підземні води, льодовики.	2	
10	Особливості просторової диференціації природи Південної Америки та фізико-географічне районування. Характеристика природних зон.	4	
11	Порівняльна фізико-географічна характеристика Бразильського і Гвіанського плоскогір'їв.	2	
12.	Комплексна фізико-географічна характеристика Андійського Заходу.	6	
	Разом	34	
1.	Географічне положення, розміри та горизонтальне розчленування Африки. Етапи геологічної історії материка. Тектонічна будова та її зв'язок із орографією та корисними копалинами. Морфоструктури та морфоскульптури.	2	
2.	Клімат Африки.	2	2
3.	Внутрішні води, ґрунтово-рослинний покрив та природні зони Африки.	4	
4.	Фізико-географічне районування Африки. Комплексна характеристика Сахарської нагірно-рівнинної країни	2	
5.	Порівняльна фізико-географічна характеристика Східно-Африканської нагірної і Південно-Африканської плоскогірної країн	2	2
6.	Порівняльна фізико-географічна характеристика Атласкої і Капської гірських країн	2	
7.	Фізико-географічна характеристика Центральної Африки	2	
8.	Комплексна фізико-географічна характеристика Ефіопсько-Сомалійської нагірної країни та острова Мадагаскар	2	
9.	Географічне положення Австралії та його вплив на природу материка. Етапи геологічного розвитку, тектонічна будова та її зв'язок із орографією та корисними копалинами. Морфоструктури та морфоскульптури.	2	2
10.	Клімат Австралії.	2	
11.	Внутрішні води, ґрунтово-рослинний покрив та природні зони Австралії.	2	
6.	Фізико-географічне районування Австралії. Комплексна характеристика Західно-Австралійської плоскогірної країни	2	
7.	Фізико-географічна характеристика Центральної низовинної рівнини	2	
8.	Комплексна фізико-географічна характеристика Східно-Австралійської гірської країни	2	2
9.	Комплексна фізико-географічна характеристика Океанії	2	
10.	Комплексна фізико-географічна характеристика Антарктиди	2	

Усього	34	8
--------	----	---

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Барановська О.В. Фізична географія материків і океанів: навчальний посібник у 2 ч. / О.В. Барановська. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2015. Ч.1: Світовий океан, Африка, Австралія, Океанія, Південна Америка. – 306 с.
2. Костів Л. Я. Фізична географія материків і океанів. Африка : навч.-метод. посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 184 с.
https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/05/afrika_kostiv.pdf
3. Міхелі С.В. Фізична географія Європи: навчальний посібник для закладів вищої освіти. Київ: Перун, 2019. 286 с.
4. Міхелі С.В. Фізична географія Північної Америки: навчальний посібник. – К.: Перун, 2019. – 288 с.

Додаткові:

1. Атлас вчителя / За ред. В.В. Молочко, Ж.Є. Бонк, І.Л. Дрогушевська та ін.. Київ : ДНВП «Картографія», 2010.
3. Лабораторно-практичні заняття з фізичної географії материків і океанів : завдання та методичні вказівки для студ. природничо-географічного факультету / укл. О. В. Бова, А. О. Корнус, В. В. Чайка. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2012. 64 с
4. Гудзевич А.В. Регіональна фізична географія (Європа та Азія): навч. посібник. Вінниця: «Віндрук», 2005. 464 с.
5. Костів Л.Я. Навчальна програма та методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Фізична географія материків і океанів» (Океани, Африка, Австралія й Океанія, Антарктида, Південна Америка, Північна Америка) (для студентів напряму підготовки 6.040104 – Географія). Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 33 с.
<https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/Kostiv.pdf>
6. Indian Geography: A Complete Study Material for Competitive Exams
<https://www.jagranjosh.com/general-knowledge/indian-geography-a-complete-study-material-1470739888-1>
7. Geological structures: a practical introduction
<https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/geological-structures-a-practical-introduction>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І.Вернадського <http://www.nbu.gov.ua>
2. Географіка. Географічний портал <http://geografica.net.ua>
3. Географія. Мислення, що змінює світ <http://www.geograf.com.ua>
4. Для географа <http://compas.ucoz.com>
5. Спеціалізована електронна бібліотека <http://www.twirpx.com>

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійне обладнання (ноутбук, проектор).
2. Презентації лекцій.
3. Географічні атласи, карта океанів, фізична карта світу, кліматична карта світу, карта кліматичних поясів, карта географічних поясів та природних зон, карти океанів, фізичні карти материків, кліматичні карти материків.

5. Міліметровий папір, лінійки, олівці для побудови комплексних профілів.